

Tržište rada u Republici Hrvatskoj

Knežević, Brigita

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:722559>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-18**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA KULTURU, MEDIJE I MENADŽMENT
SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ KULTURALNI MENADŽMENT

BRIGITA KNEŽEVIĆ

TRŽIŠTE RADA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

MENTOR: Marija Tolušić, univ.spec.oec., viša predavačica

SUMENTOR: Docent, dr.sc. Hrvoje Mesić

Osijek, 2021.

Sažetak

U ovom radu se analizira tržište rada u Republici Hrvatskoj. Prema stanju na tržištu rada neke zemlje, jasno je vidljivo kakva je njena gospodarska situacija. Svaka zemlja teži postići gospodarsko blagostanje u kojem će razina zaposlenost biti visoka, a razina nezaposlenosti niska. Zbog toga postoje mjere politike zapošljavanja koje mogu biti aktivne ili pasivne. Republika Hrvatska provodi i aktivne i pasivne mjere politike zapošljavanja. Stanje na tržištu rada u Republici Hrvatskoj je loše s obzirom na broj neaktivnog stanovništva i na broj nezaposlenih. To je rezultat dugotrajnih ekonomskih kriza, velikog broja prijevremenih mirovina, niskog radnog vijeka i ostalih čimbenika. U radu je prikazana analiza tržišta rada Republike Hrvatske od 2016. do 2020. godine.

Ključne riječi: tržište rada, zaposlenost, nezaposlenost, aktivno stanovništvo

Abstract

This paper analyzes the labor market in the Republic of Croatia. According to the situation on the labor market of a country, it is clear what its economic situation is. Every country strives to achieve economic prosperity in which the level of employment will be high and the level of unemployment low. Therefore, there are employment policy measures that can be active or passive. The Republic of Croatia implements both active and passive employment policy measures. The situation on the labor market in the Republic of Croatia is poor considering the number of inactive population and the number of unemployed. This is the result of long-lasting economic crises, a large number of early pensions, low working lives and other factors. The paper presents an analysis of the labor market of the Republic of Croatia from 2016 to 2020.

Key words: labor market, employment, unemployment, active population

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja BRIGITA KNEŽEVIĆ potvrđujem da je moj ZAVRŠNI rad pod naslovom
TRŽIŠTE RADA U REPUBLICI HRVATSKOJ te mentorstvom MARIJE TOLUŠIĆ,
UNIV.SPEC.OEC., VIŠA PREDAVAČICA rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se
temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju
korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na
nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska
prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za
bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, rujan 2021.

Potpis:

Sadržaj

1. UVOD	1
2. TRŽIŠTE RADA	2
3. OBILJEŽJA TRŽIŠTA RADA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	4
3.1. Ponuda na tržištu rada.....	5
3.2. Potražnja na tržištu rada	8
4. POLITIKE NA TRŽIŠTU RADA	10
4.1. Aktivne politike	10
4.2. Pasivne politike.....	15
5. ANALIZA TRŽIŠTA RADA U REPUBLICI HRVATSKOJ OD 2016. DO 2020. GODINE.....	16
6. UTJECAJ MIGRACIJA NA TRŽIŠTE RADA.....	18
6. ZAKLJUČAK	23
7. LITERATURA	25
8. POPIS SLIKA	27
9. POPIS TABLICA	28

1. UVOD

Tržište rada predstavlja mjesto susretanja ponude rada i potražnje za radom. I jedna i druga odrednica tržišta rada ovise o mnogo čimbenika. Ponuda rada ovisi o veličini stanovništva neke zemlje, o razini plaća u toj zemlji i o visinama novčanih naknada u slučaju nezaposlenosti. Na potražnju za radom utječu gospodarska situacija, proizvodnost rada, razina proizvodnje, promjene u tehnologiji, broj poduzeća i poslodavaca u zemlji, visina troškova rada i slično.

Prema stanju na tržištu rada neke zemlje, jasno je vidljivo kakva je njena gospodarska situacija. Svaka zemlja teži postići gospodarsko blagostanje u kojem će razina zaposlenost biti visoka, a razina nezaposlenosti niska. Zbog toga postoje mjere politike zapošljavanja koje mogu biti aktivne ili pasivne. Aktivne politike na tržištu rada imaju cilj povećati prilike za zapošljavanje nezaposlenim osobama koje traže posao i povećati učinkovitost uparivanja radnih mjesta, odnosno slobodnih radnih mjesta s nezaposlenim radnicima koji žele raditi. Pasivne politike se odnose na financijsku zaštitu nezaposlenih osoba.

Cilj ovog rada je analizirati tržište rada u Republici Hrvatskoj. Rad je podijeljen u sedam poglavlja. Nakon uvoda, u okviru poglavlja Osnovni pojmovi tržišta rada u kojem se objašnjava što je tržište rada, nezaposlenost, radno aktivno stanovništvo i slično. Treće poglavlje pod nazivom Obilježja tržišta rada u Republici Hrvatskoj govori o ponudi i potražnji na hrvatskom tržištu rada. Nakon njega slijedi poglavlje Politike na tržištu rada u kojem se objašnjavaju aktivne i pasivne politike. Peto poglavlje je Analiza tržišta rada u Republici Hrvatskoj od 2016. do 2020. godine te daje prikaz stanja tržišta rada u analiziranom razdoblju. Šesto poglavlje naziva se Utjecaj migracija na tržište rada, a nakon njega dolazi zaključak sa završnim pojašnjenjem i situacijom na tržištu rada u proteklom petogodišnjem periodu.

2. TRŽIŠTE RADA

Tržište rada čine određeni činitelji poput ponude, potražnje, radnika, rada, zaposlenost, nezaposlenost karijeru i neke druge koji se pojašnjavaju kroz ovaj dio rada.

Za početak, tržište rada „predstavlja ukupnost ponude i potražnje ljudskog rada. Jednostavnije, može se reći da tržište rada označava i obuhvaća ponudu i potražnju radnika, uključuje njihovu pripremu, zapošljavanje, napredovanje, otkaze, čekanje na posao, konkurencija u traženju posla i na samom poslu, te sve ostale statusne vezane uz posao.“ (Bušelić, 2014:8)

Zakon o radu definira radnika kao fizičku osobu koja obavlja određene poslove za poslodavca kada je u radnom odnosu. Zakon navodi da je poslodavac „fizička ili pravna osoba koja zapošljava radnika i za koju radnik u radnom odnosu obavlja određene poslove.“ (Zakon o radu, NN 93/14, 127/17, 98/19, članak 4.)

Mogući radnici čine ekonomski aktivno stanovništvo, a to mogu biti sljedeće osobe:

- „sve zaposlene osobe koje rade:
 - puno radno vrijeme,
 - pola radnog vremena ili više
 - manje od pola prosječnog radnog vremena
- sve osobe koje aktivno obavljaju određeno zanimanje, ali nisu u radnom odnosu
- nezaposlene osobe u određenom razdoblju (duže od jednog mjeseca)
 - nezaposleni koji su prije bili zaposleni
 - osobe koje prvi put traže posao“ (Obadić i Smolić, 2007:4)

Nezaposlenost predstavlja stanje na tržištu rada u kojem se dio stanovnika ne može zaposliti iako su dio aktivnog stanovništva koje može biti zaposleno. „U nezaposlene se ubrajaju i svi članovi društva koji su djelomično zaposleni, ali njihova radna snaga nije u punoj mjeri iskorištena, ne rade puno radno vrijeme i nemaju primanja dostatna za normalno uzdržavanje.“ (Bejaković, 2003.)

Teorija i praksa utvrdila su i definirale kako postoje dvije vrste nezaposlenosti, a to su otvorena i prikrivena. Postoje i četiri tipa nezaposlenosti, a to su:

- frikcijska ili normalna nezaposlenost
- sezonska nezaposlenost
- tehnološka nezaposlenost

- ciklička nezaposlenost

Frikijska ili normalna nezaposlenost se odnosi najčešće na nepodudarnost ponude i potražnje na tržištu rada. Također, u frikijsku nezaposlenost ulaze i radnici koji mijenjaju posao ili ga prekidaju jer postoji nestašica materijala ili neki sličan uzrok. Sezonska nezaposlenost je oblik nezaposlenosti koji se odnosi na nemogućnost obavljanja određenih poslova zbog vremenskih neprilika u određenom godišnjem dobu.

Tehnološka nezaposlenost nastaje kada se događaju tehnička usavršavanja, promjene ili preusmjerenje proizvodnje. To čini zaposlene nepotrebnima u tom broju u kojem do tada postoje. Ciklička nezaposlenost nastaje zbog ciklusa u gospodarstvu u kojima se smanjuje potreba za radnicima, a ponuda se istovremeno ne smanjuje.

„Otvorena nezaposlenost naglo se povećava u doba kriza, recesija, velikih tehnoloških revolucioniranja, elementarnih nepogoda, ratnih razaranja itd. Prikrivena nezaposlenost proizlazi iz nedovoljnog iskorištavanja radne snage, što znači oblik nezaposlenosti unutar postojeće zaposlenosti. Nastojanja bivših socijalističkih društava da postignu visok stupanj zaposlenosti stvarao je suvišan, često ekonomski uvelike nepotreban broj radnih mjesta zaposlenih.“ (Bejaković, 2003.)

3. OBILJEŽJA TRŽIŠTA RADA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Tržište rada predstavlja mjesto gdje se susreću ponuda rada i potražnja za radom. Cilj svakog nacionalnog gospodarstva je pokrenuti ekonomsku djelatnost u svojoj državi kako bi građani mogli doći do određenog stupnja ekonomskog blagostanja. Ekonomsko blagostanje će svakako donijeti i visoke stope zaposlenosti. Međutim, ako je zaposlenost niska, a nezaposlenost visoka, to je nepovoljno kako za građane, tako i za državu, s obzirom na brojne intervencije i dodatne troškove koji se tada javljaju.

Hrvatska gospodarska komora (2015.) navodi pokazatelje koji Republiku Hrvatsku stavljaju na začelje Europske unije kada se radi o blagostanju na tržištu rada. Ti pokazatelji su:

- Stopa nezaposlenosti
- Stopa zaposlenosti
- Stopa aktivnosti stanovništva
- Udio dugotrajno nezaposlenih
- Udio vrlo dugotrajno nezaposlenih
- Prosječno trajanje duljine radnog vijeka
- Stopa nezaposlenosti mladih

„Stanja na tržištu rada pod utjecajem su mnogobrojnih heterogenih faktora, od demografskih značajki, stupnja fleksibilnosti, osobina mirovinskog sustava, stupnja usklađenosti obrazovnog sustava s potrebama tržišta... U mnogočemu je tržište rada u Hrvatskoj ocrtalo i vrijeme privatizacije kada je velik dio radno sposobnog stanovništva prijevremeno umirovljen odnosno prelio se u neaktivno stanovništvo.“ (Hrvatska gospodarska komora, 2015.)

Jedan od velikih problema hrvatskog tržišta rada je vrlo nizak radni vijek, odnosno prosjek radnog vijeka. On trenutno iznosi 31 godinu, što je rezultat velikog broja prijevremenih mirovina. Prijevremene mirovine su osim zbog ratnih godina u Republici Hrvatskoj, nastale i zbog višegodišnjih ekonomskih kriza koje se relativno često ponavljaju. Moglo bi lako doći do zaključka da toliko prijevremenih mirovina ostavlja mjesto mladim ljudima da se zaposle, no to ipak nije točna pretpostavka. Republika Hrvatska, nažalost, ima i vrlo visoku stopu nezaposlenosti mladih, među najvišima u Europskoj uniji, a to se ponavlja iz godine u godinu. Hrvatsko tržište rada ima brojne probleme što ga svrstava u članice Europske unije koje imaju najtežu situaciju u tom segmentu.

Institucionalni okvir tržišta rada u Republici Hrvatskoj je reguliran i postavljen većim brojem zakona. Zakoni koji se odnose na rad i koji reguliraju odnose na tržištu rada su:

- Zakon o radu
- Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti
- Zakon o zaštiti na radu
- Zakon o mirovinskom osiguranju
- Zakon o zdravstvenom osiguranju

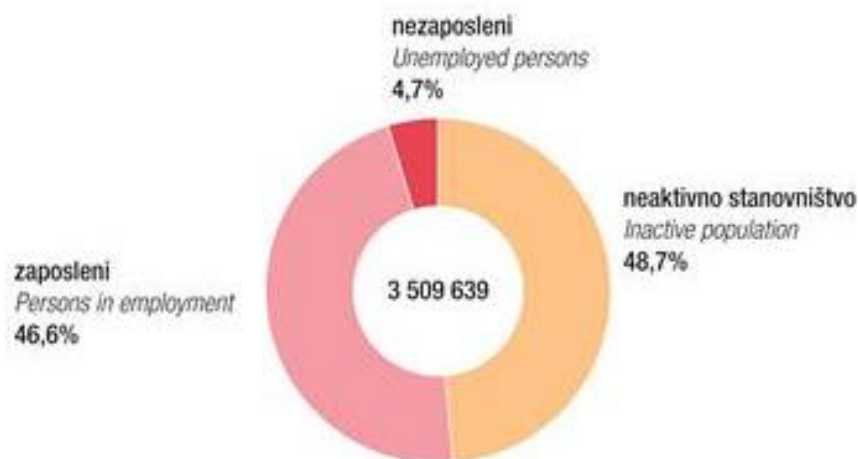
„Zakoni koji reguliraju radne odnose, a posebno kolektivno pregovaranje, predstavljaju značajan institucionalni faktor koji utječe na nadnice, zaposlenost i alokaciju resursa. Pri samom određivanju institucionalnog okvira djelovanja tržišta rada potrebno je uzeti u obzir i uskladiti gospodarske, socijalne i ekonomske politike s politikom tržišta rada.“ (Bušelić, 2014:48)

Iznimno važnu ulogu imaju i razne politike koje bi trebale imati pozitivan utjecaj na povećanje zaposlenosti stanovništva. Takve vrste politika bi trebale smanjiti nezaposlenost u državi, smanjiti segmentaciju koja je prisutna na tržištu rada, a smanjiti i nepovoljan položaj kojeg imaju razne rizične skupine u državi. One bi također trebale utjecati i na porast produktivnosti rada i utjecati na pozitivnu promociju sektorske, regionalne i kvalifikacijske mobilnosti. (Bušelić, 2014:50)

3.1. Ponuda na tržištu rada

Ponuda rada ovisi o brojnim čimbenicima. Najvažniji od njih su veličina stanovništva neke zemlje, razina plaća u toj zemlji, te visina novčane naknade ukoliko je osoba nezaposlena. Ponuda rada u Republici Hrvatskoj temelji se na broju radno sposobnih stanovnika. Dobna granica za radno sposobno stanovništvo je u Hrvatskoj određena od 15 do 65 godina života.

Sljedeće slike (slika 1 i slika 2) pokazuju stanje, odnosno strukturu radno sposobnog stanovništva Republike Hrvatske krajem 2020.godine kao i strukturu prema aktivnostima i spolu.

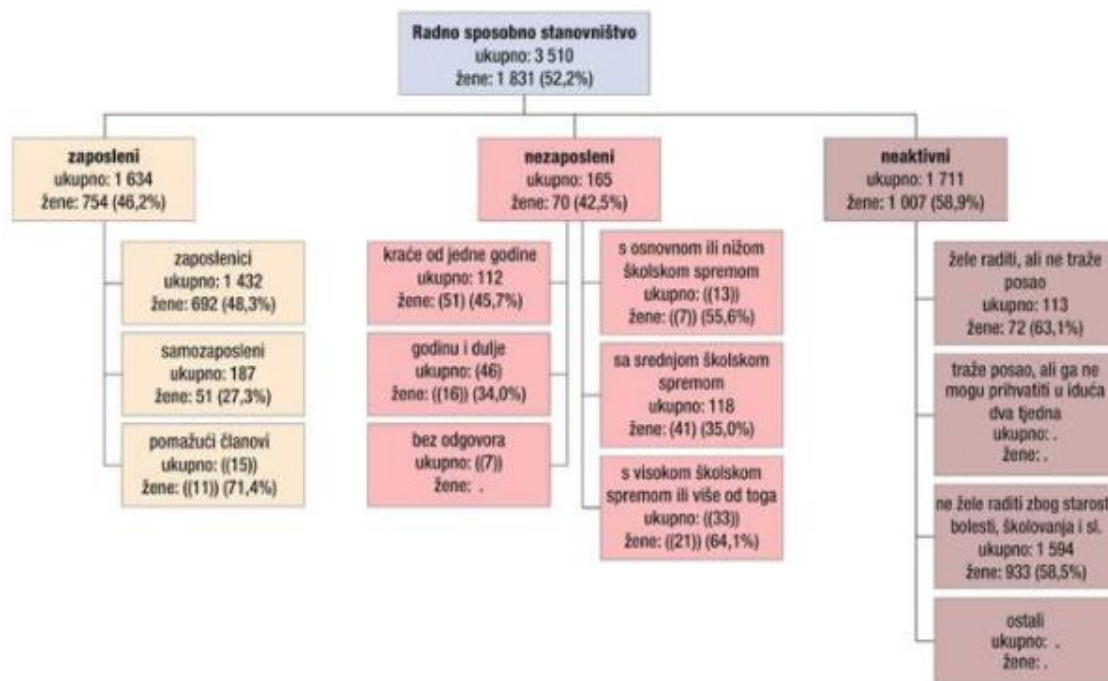

Slika 1. Radno sposobno stanovništvo u Republici Hrvatskoj u 2020. godini
 Izvor: Državni zavod za statistiku, Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj u četvrtom tromjesečju 2020., 2021.

S prethodne slike vidljivo je kako je u Republici Hrvatskoj je u 2020. godini (prema podacima za četvrto tromjesečje) postojalo 3 509 639 radno sposobnih stanovnika. Od tog broja, 46,6% stanovnika je bilo zaposleno, 4,7% stanovnika nezaposleno, a 48,7% stanovnika neaktivno. Iako se pojmovi nezaposlenih i neaktivnih stanovnika razlikuju prema definiciji i s obzirom na to drugačije se statistički obrađuju, neaktivno stanovništvo je također nezaposleno. Zbog toga su ova dva pojma u praksi zapravo veoma slični i pokazuju da u Republici Hrvatskoj postoji više nezaposlenog nego zaposlenog stanovništva.

„Podaci o radno sposobnom stanovništvu, koje je definirano samo donjom granicom starosti od 15 godina, pokazuju da je u Hrvatskoj bilo 3 510 tisuća radno sposobnih osoba. Među njima je bilo 1 799 tisuća ekonomski aktivnih i 1 711 tisuća ekonomski neaktivnih osoba. Radnu snagu činilo je 1 634 tisuće zaposlenih i 165 tisuća nezaposlenih osoba.“ (Državni zavod za statistiku, 2021.)

Slika (slika 2) prikazuje radno sposobno stanovništvo Republike Hrvatske prema aktivnosti. Podaci su iz četvrtog tromjesečja 2020. godine.

Slika 2. Radno sposobno stanovništvo Republike Hrvatske prema aktivnosti u 2020. godini
Izvor: Državni zavod za statistiku, Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj u četvrtom tromjesečju 2020., 2021.

Na slici je vidljivo, kao što je već spomenuto, da je broj radno sposobnog stanovništva bio oko 3 510 000. Od toga je radno sposobnih žena bilo 52,2%, odnosno 1 831 000. Broj zaposlenih je iznosio oko 1 634 000. Od toga je bilo oko 1 432 000 zaposlenih, 187 000 samozaposlenih i 15 000 pomažućih članova. Neaktivno stanovništvo čini oko 1 711 000 ljudi. Žene čine 58,9% tog broja. Od toga, 113 000 ljudi želi raditi, ali ne traži posao i 1 594 000 ljudi ne želi raditi zbog starosti, bolesti, školovanja i slično. Podaci o onima koji traže posao, ali ga ne mogu prihvatiti u iduća dva tjedna nisu dostupni, kao ni podaci o ostalim kategorijama.

Kod nezaposlenih osoba, njih 112 000 je nezaposleno kraće od jedne godine. 46 000 ljudi je nezaposleno godinu ili dulje od jedne godine, dok je bez odgovora 7 000 ljudi. Kada se pogleda stručna sprema, 13 000 ljudi od ukupnog broja nezaposlenih ima osnovnu ili nižu stručnu sprema, 118 000 ih ima srednju školsku sprema i 33 000 ih ima visoku školsku sprema ili više od toga.

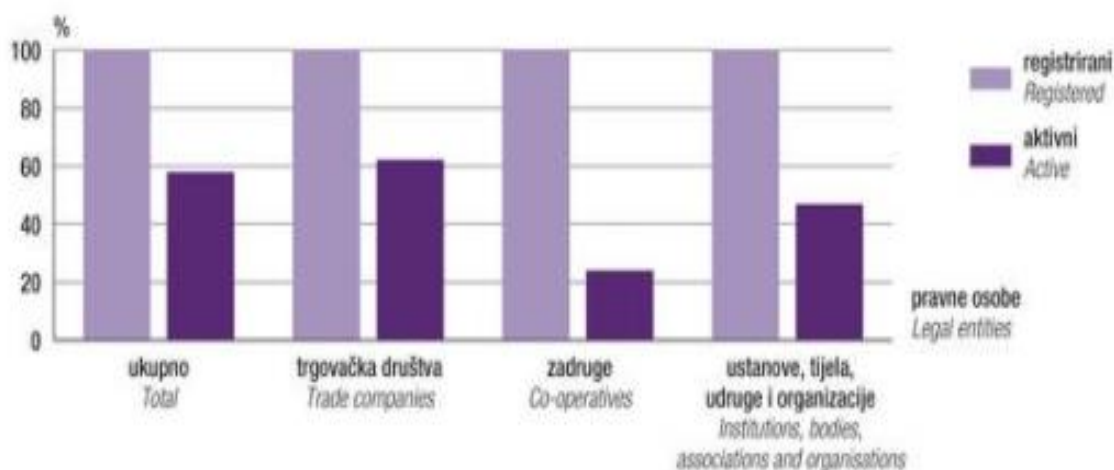
3.2. Potražnja na tržištu rada

Kao i na ponudu, na potražnju za radom također utječe velik broj čimbenika:

- Gospodarska situacija i stanje u zemlji
- Razina proizvodnje
- Proizvodnost rada
- Broj poslodavaca u državi
- Tehnološke promjene
- Visina troškova rada

Gospodarsku situaciju u svakoj zemlji najbolje može pokazati BDP. Prema podacima Hrvatske narodne banke (2021.), BDP za 2020. godinu je iznosio 12.186 eura po stanovniku. To čini pad u odnosu na 2019. godinu za 8%. Ukupni BDP je u 2020. godini bio 371.517.000,00 kn.

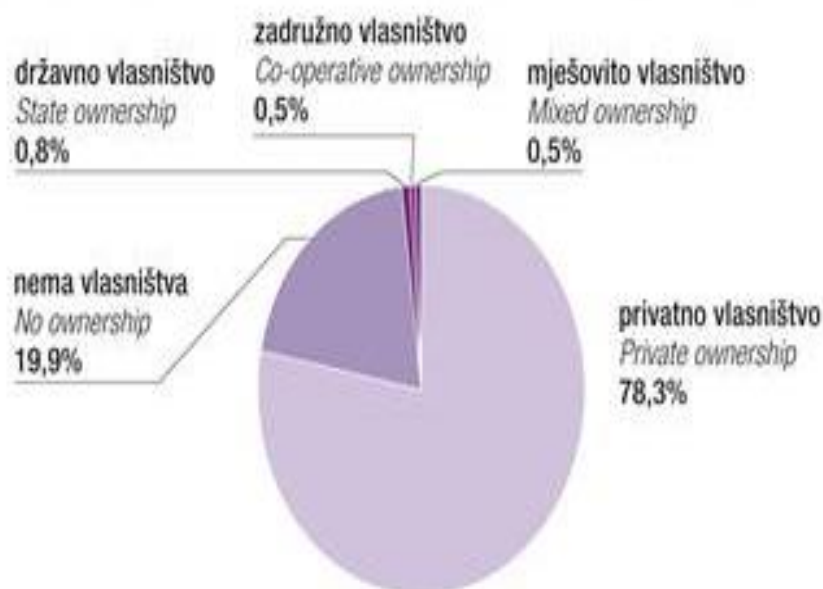
Dobar pokazatelj potražnje na tržištu rada je i broj poslodavaca u državi. U Republici Hrvatskoj ovaj pokazatelj bi mogao imati puno bolji trend s obzirom na geografsku i infrastrukturnu poziciju države. Međutim, na njega utječu loše politike zapošljavanja, zakoni koji poduzetnike odbijaju od ulaganja i nepredvidiva situacija s ekonomskim krizama. Sljedeća slika (slika 3) pokazuje trenutno stanje u ovom području.

Slika 3. Struktura pravnih osoba prema pravno ustrojenim oblicima i aktivnosti u 2020. godini
Izvor: Državni zavod za statistiku, Broj i struktura poslovnih subjekata u ožujku 2020. godine 2020.

Od ukupnog broja poslodavaca u Republici Hrvatskoj (slika 3) najveći broj aktivnih poslodavaca organizirana su kao trgovačka društva, zatim su to različite ustanove, javne institucije, i udruge, a najmanji je broj zadruga.

„Podaci o strukturi poslovnih subjekata prema djelatnostima (slika 4) pokazuju da je više od polovice registriranih i aktivnih subjekata zastupljeno u četirima područjima djelatnosti: Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla, s udjelom registriranih od 18,4% i aktivnih od 17,1%, Prerađivačka industrija, s udjelom registriranih od 7,8% i aktivnih od 8,8%, Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, s udjelom registriranih od 10,2% i aktivnih od 12,6%, te Ostale uslužne djelatnosti, s udjelom registriranih od 17,0% i aktivnih od 13,5%.“ (Državni zavod za statistiku, 2020.)

Slika 4. Struktura aktivnih pravnih osoba prema oblicima vlasništva u 2020. godini
Izvor: Državni zavod za statistiku, Broj i struktura poslovnih subjekata u ožujku 2020. godine 2020.

Na prethodnoj slici je vidljivo da je najčešći oblik vlasništva privatno vlasništvo. On čini 78,3% poslovnih subjekata. Državno vlasništvo čini 0,8% subjekata, zadružno vlasništvo 0,5%, kao i mješovito vlasništvo. 19,9% poslovnih subjekata nema vlasništvo.

4. POLITIKE NA TRŽIŠTU RADA

Cilj provođenja politika na tržištu rada je svakako poboljšati tržište rada, odnosno omogućiti bolje uparivanje nezaposlenih s radnim mjestima koja su slobodna i povećati broj zaposlenih osoba. Republika Hrvatska ima aktivne i pasivne mjere koje imaju za cilj poticati zapošljavanje, educirati radnike i očuvati radna mjesta, a posebno je to vidljivo u trenutnoj kriznoj situaciji s pojavom novog virusa koji je utjecao na sve sfere ljudskog djelovanja. Ove politike provode Hrvatski zavod za zapošljavanje i Ministarstvo rada i mirovinskog sustava.

„Politike na tržištu rada obuhvaćaju skup raznolikih mjera, ali njihov je temeljni cilj poboljšanje matching procesa te povećanje zapošljivosti, npr. mjerama poput javnog posredovanja u zapošljavanju, ili mjerama za obučavanje dugotrajno nezaposlenih osoba.“ (Obadić, 2003:530)

4.1. Aktivne politike

Aktivne politike na tržištu rada imaju cilj povećati prilike za zapošljavanje nezaposlenim osobama koje traže posao i povećati učinkovitost uparivanja radnih mjesta, odnosno slobodnih radnih mjesta s nezaposlenim radnicima koji žele raditi. Kada je aktivna politika rada uspješna i učinkovita, ona vodi povećanju BDP-a i smanjenju nezaposlenosti. Smanjenjem nezaposlenosti se svakako smanjuje i broj osoba kojima su potrebne naknade za nezaposlene, što znači da BDP također raste i da se popravlja gospodarska situacija zemlje.

„Postoje razne vrste aktivnih politika tržišta rada, od ponuda za osposobljavanje u ustanovama i na radnom mjestu, preko poticaja za neizravno zapošljavanje (zadržavanje radnog mjesta, dijeljenje radnog mjesta, subvencije za zapošljavanje), do zaštićenog zapošljavanja i/ili neposrednog otvaranja radnih mjesta (programi javnih radova) te poticaja za osnivanje novih poduzeća.“ (Europska komisija)

Primjenjivanjem aktivnih politika tržišta rada, nezaposlenim osobama se pomaže da što je moguće brže stupe u radni odnos na ono radno mjesto koje najbolje odgovara njihovim znanjima i vještinama, ali i razini obrazovanja. Nezaposlenim osobama se na ovaj način pruža kvalitetna i adekvatna potpora koja im je potrebna za ulazak ili povratak na tržište rada. Kada se primjenjuju mjere aktivne politike koje uključuju prekvalifikaciju i dokvalifikaciju, to može pomoći nezaposlenima, ali i samom tržištu rada jer ono dobiva nove kvalificirane ljude za

poslove u kojima toga nedostaje. Na ovaj način je puno lakše dati odgovor na strukturne promjene i poboljšati otpornost cjelokupnog gospodarstva na njih.

Postoji veliki broj različitih mjera koje obuhvaćaju aktivne politike tržišta rada i one se razlikuju među pojedinim zemljama jer ovise o gospodarskoj situaciji zemlje, specifičnim karakteristikama njenog tržišta rada i slično. Ipak, aktivne politike tržišta rada mogu se podijeliti u nekoliko glavnih skupina, a to su:

- „specijalizirano osposobljavanje za dodatno obrazovanje i savjetovanje,
- mjere za kreiranje novih radnih mjesta,
- uvođenje „klubova za zapošljavanje“
- pružanje pomoći prilikom traženja posla
- subvencionirano zapošljavanje za međumjesno posredovanje
- programi javnih radova
- specijalni programi za ranjive skupine“ (Europska komisija)

Obadić (2003.) navodi da su osnovni ciljevi mjera aktivnih politika tržišta rada:

- smanjenje neusklađenosti,
- povećanje postojećih znanja i vještina,
- poticanje potražnje rada uz pojedine mjere za regije koje imaju višak radne snage,
- poticanje ponude rada uz pojedine mjere za regije koje imaju manjak radne snage,
- postizanje jednakih mogućnosti za zaposlenje svih sudionika na tržištu rada.

U Republici Hrvatskoj su se u 2019. godini primjenjivale sljedeće mjere aktivne politike zapošljavanja:

- „potpore za zapošljavanje
- potpore za zapošljavanje za stjecanje prvog radnog iskustva/pripravništvo
- potpore za usavršavanje
- potpore za samozapošljavanje
- potpore za samozapošljavanje za proširenje poslovanja
- obrazovanje nezaposlenih
- osposobljavanje na radnom mjestu
- stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa
- osposobljavanje za stjecanje odgovarajućeg radnog iskustva

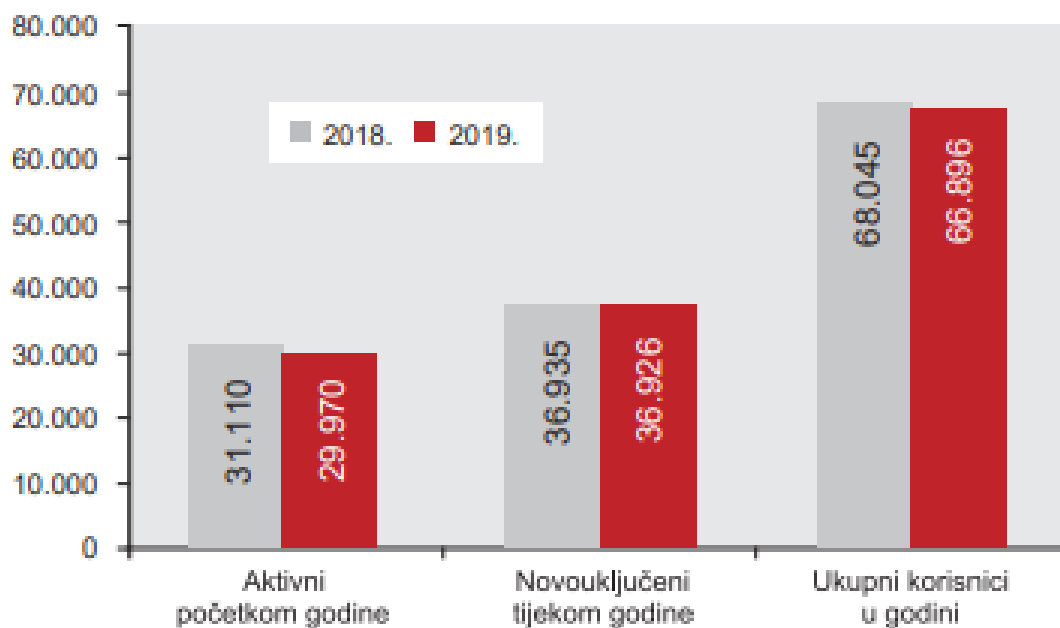
- javni radovi
- potpore za očuvanje radnih mjesta
- stalni sezonac“ (Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2020:36)

Potpore za zapošljavanje predstavljaju državne potpore koje su namijenjene poticanju zapošljavanja nezaposlenih osoba i one su dostupne za poduzetnike koji djeluju profitno. Potpore za usavršavanje su potpore za poslodavce koji imaju potrebu za dodatnim osposobljavanjem svojih zaposlenika zbog primjerice prelaska poduzeća na novu tehnologiju, mijenjanja proizvodnog procesa i slično. Potpore za samozapošljavanje su potpore za nezaposlene osobe koje služe sufinanciranju troškova otvaranja vlastitog poslovnog subjekta.

Obrazovanje nezaposlenih predstavlja mjeru aktivne politike koja služi povećanju razine zapošljivosti osoba koje su nezaposlene nakon što se njihove vještine i znanja usklade s tržištem rada. Osposobljavanje na radnom mjestu je mjera koja ima za cilj osposobiti nezaposlene osobe kod poslodavca, kako bi one stekle znanja i vještine koje su im potrebne za obavljanje poslova na određenom radnom mjestu.

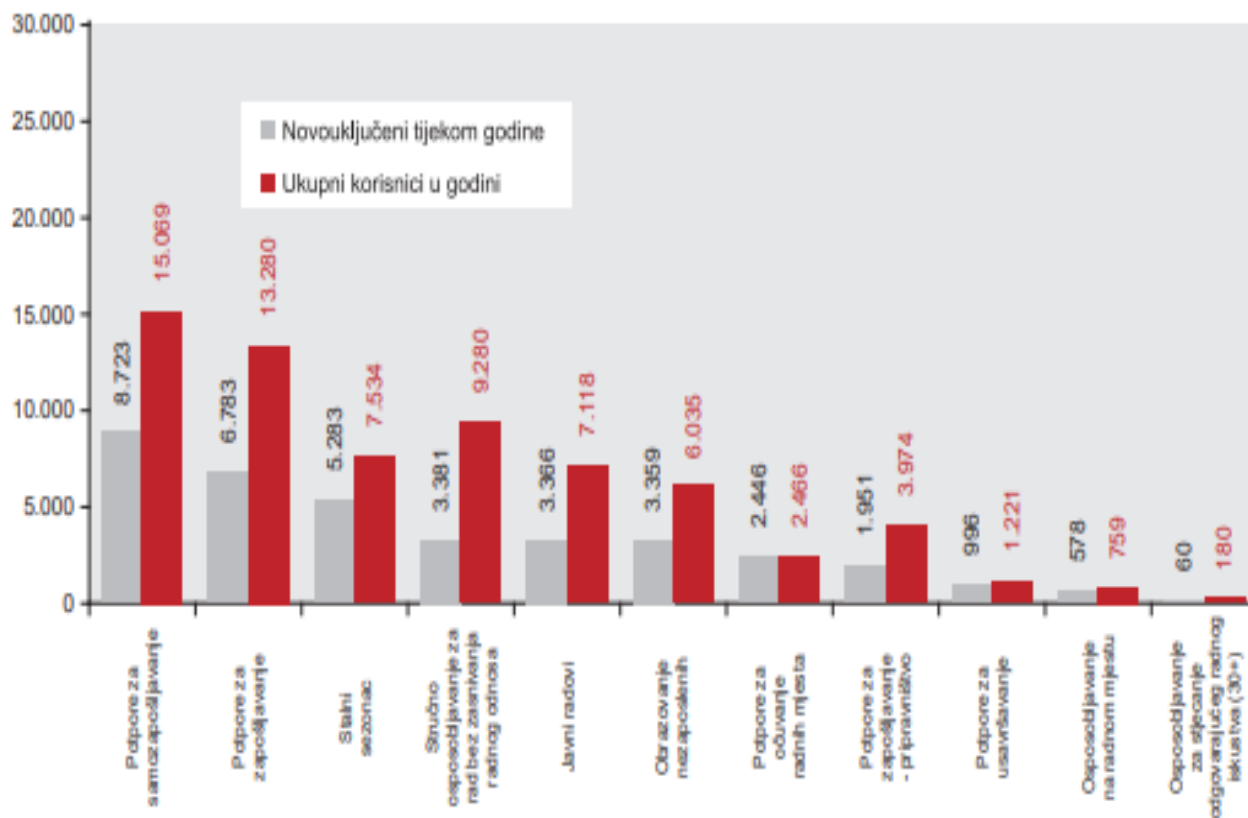
Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa predstavlja mjeru koja je namijenjena mladim nezaposlenim osobama kako bi stekle iskustvo i formalni uvjet za pristupanje stručnom ili majstorskom ispitu. Javni radovi su mjera koja se odnosi na aktivaciju nezaposlenih osoba na poslovima koji su društveno korisni i koji nisu konkurentni postojećem gospodarstvu. Potpore za očuvanje radnih mjesta predstavljaju potpore koje su namijenjene radnicima koji su zaposleni kod poslodavca koji ima privremene teškoće u poslovanju. Upravo ovom mjerom se pokušavaju sačuvati radna mjesta tijekom prošle i ove godine ugrožena poremećajem tržišta uzrokovane krizom, odnosno pojavom covid-19 virusa u ljudskoj populaciji. Stalni sezonac je mjera aktivne politike koja se odnosi na pružanje podrške osobama koje rade u sezoni i koje su zaposlene samo jedan dio godine.

Broj korisnika aktivnih mjera u republici Hrvatskoj prikazani su slikom broj 5.

Slika 5. Korisnici mjera aktivne politike zapošljavanje u 2018. i 2019. godini
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak, 2020:37

Slika 5. prikazuje korisnike mjera aktivne politike zapošljavanja u 2018. i 2019. godini. Na slici je vidljivo da je 2018. godine mjere aktivne politike zapošljavanja koristilo 68 045 osoba, dok je mjere 2019. godine koristilo 66 896 osoba. Sljedeća slika (slika 6) prikazuje korisnike prema vrstama mjera.

Slika 6. Korisnici mjera aktivne politike zapošljavanja prema vrstama mjera u 2019. godini Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak, 2020:37

Slika 6. prikazuje korisnike mjera aktivne politike zapošljavanja prema vrstama mjera u 2019. godini. Najveći broj korisnika koristio je mjeru potpora za samozapošljavanje, njih 15 059. 13 280 korisnika je koristilo mjeru potpora za zapošljavanje. Nakon toga slijedi mjera stručnog osposobljavanja koju je koristilo 9 280 osoba. 7 534 osobe su koristile mjeru stalni sezonac, dok je 7 118 osoba koristilo mjeru javnih radova.

Zatim slijedi mjera obrazovanja nezaposlenih koju je koristilo 6 035 osoba. Mjeru potpore za zapošljavanje za pripravništvo je koristilo 3 974 osoba, a mjeru potpore za očuvanje radnih mjesta 2 466 osoba. Nakon ovih mjera slijedi potpora za usavršavanje koju je koristilo 1 221 osoba. Osposobljavanje na radnom mjestu je koristilo 759 osoba, a osposobljavanje za stjecanje odgovarajućeg radnog iskustva 180 osoba.

4.2. Pasivne politike

Pasivne politike se odnose na financijsku zaštitu nezaposlenih osoba. Pravo na financijsku zaštitu, odnosno na novčanu naknadu ima nezaposlena osoba koja je u trenutku prestanka radnog osoba imala barem 9 mjeseci rada u posljednje dvije godine. Važno je i da njen radni odnos nije završen zbog njene krivnje ili vlastite volje.

„Također, pravo na novčanu naknadu stječe i nezaposlena osoba po prestanku obavljanja samostalne djelatnosti ako je u trenutku prestanka te djelatnosti imala 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca te ako je prestala obavljati samostalnu djelatnost iz opravdanih razloga koji su propisani Zakonom. Da bi nezaposlena osoba ostvarila pravo na novčanu naknadu mora se u propisanome roku prijaviti Zavodu te podnijeti zahtjev za novčanu naknadu.“ (Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2020:41)

Nezaposlena osoba na ovaj način ostvaruje pravo na novčanu naknadu koja će trajati od 90 do 450 dana. Na zahtjev nezaposlene osobe, naknada se može isplatiti i jednokratno kako bi bila namijenjena registraciji obrta, za zapošljavanje u postojećem trgovačkom društvu (ukoliko nema više od 25% udjela) ili za zapošljavanje u vlastitom trgovačkom društvu, odnosno za njegovo osnivanje.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2020.), u 2019. godini je doneseno 90 307 rješenja o ostvarenju prava na novčanu naknadu i 2 840 rješenja o novčanoj naknadi u jednokratnom iznosu.

5. ANALIZA TRŽIŠTA RADA U REPUBLICI HRVATSKOJ OD 2016. DO 2020. GODINE

U ovom poglavlju se analizira tržište rada u Republici Hrvatskoj za razdoblje posljednjih 5 godina, odnosno od 2016. do 2020. godine, prikazano kroz tablicu 1.

Tablica 1. Stanje na tržištu rada u Republici Hrvatskoj od 2016. do 2020. godine

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
	<i>(u tisućama)</i>				
<i>RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO</i>	3 566	3 546	3 531	3 519	3 511
<i>AKTIVNO STANOVNIŠTVO</i>	1 830	1 830	1 807	1 798	1 814
<i>Zaposleni</i>	1 590	1 625	1 655	1 679	1 678
<i>Nezaposleni</i>	240	205	152	119	135
<i>NEAKTIVNO STANOVNIŠTVO</i>	1 735	1 716	1 724	1 721	1 697
<i>STOPA AKTIVNOSTI</i>	51,3%	51,6%	51,2%	51,1%	51,7%
<i>STOPA ZAPOSLENOSTI</i>	44,6%	45,8%	46,9%	47,7%	47,8%
<i>STOPA NEZAPOSLENOSTI</i>	13,1%	11,2%	8,4%	6,6%	7,5%

Izvor: Izrada autorice prema: Državni zavod za statistiku 2017-2021.

Broj radno sposobnih stanovnika u Republici Hrvatskoj u 2016. godini bio je 3 566 000 osoba. Od toga je bilo 1 830 000 aktivnih osoba i 1 735 000 neaktivnih osoba. Kod aktivnog stanovništva, od 1 830 000 aktivnih osoba, zaposlenih je bilo 1 590 000, a nezaposlenih 240 000. Stopa aktivnosti iznosi 51,3%, stopa zaposlenosti 44,6%, a stopa nezaposlenosti 13,1%.

U odnosu na 2016. godinu, u 2017. godini broj radno sposobnog stanovništva smanjio se i iznosio 3 546 000 ljudi. Broj aktivnog stanovništva ostao je isti, odnosno 1 830 000. Od toga se dogodilo povećanje broja zaposlenih u odnosu na 2016. godinu i taj broj je iznosio 1 625 000 zaposlenih. Broj nezaposlenih se smanjio i iznosio 205 000. Broj neaktivnog stanovništva se također smanjio u odnosu na 2016. godinu i iznosio 1 716 000 stanovnika.

U odnosu na 2017. godinu broj radno sposobnog stanovništva se smanjio i iznosio 3 531 000 stanovnika. Broj aktivnog stanovništva je u 2018. godini smanjen i iznosio je 1 807 000 ljudi. Od toga se broj zaposlenih povećao i iznosio 1 655 000, a broj nezaposlenih se smanjio i iznosio 152 000. Broj neaktivnog stanovništva se povećao i iznosio 1 724 000.

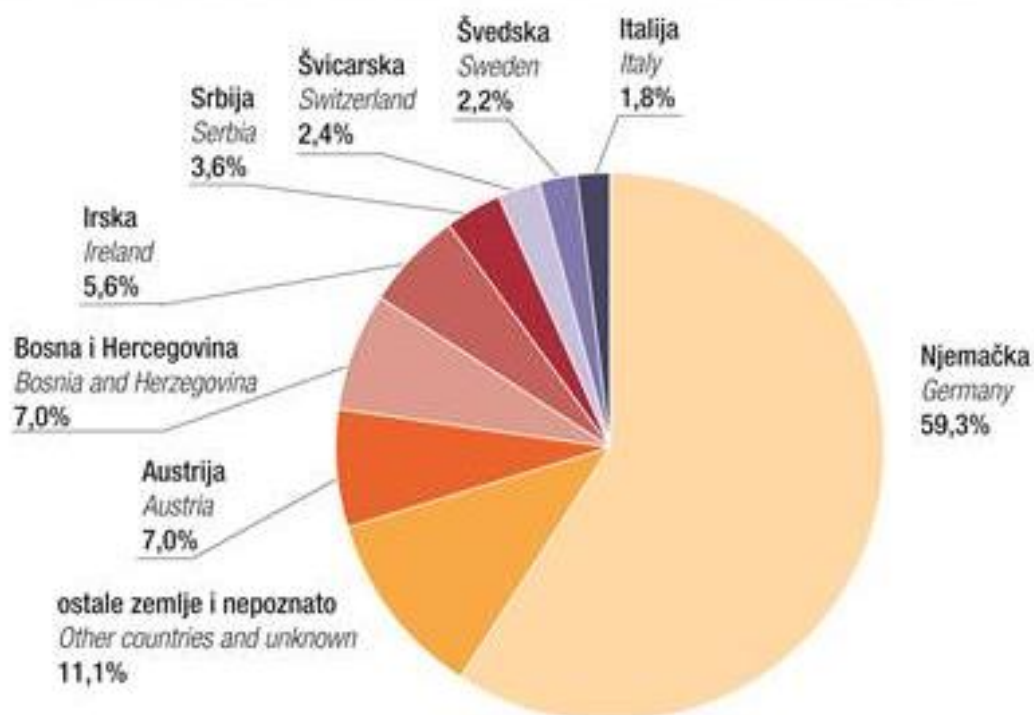
U odnosu na 2018. godinu, radno sposobno stanovništvo u 2019. godini smanjilo se i iznosilo 3 519 000 stanovnika. Broj aktivnog stanovništva također se smanjio i iznosio 1 798 000 stanovnika u 2019. godini. Od ukupnog broja aktivnih stanovnika, zaposlenih stanovnika bilo je 1 679 000, što je više nego u prethodnoj godini, a nezaposlenih stanovnika bilo je 119 000, što je manje nego u prethodnoj godini. Broj neaktivnog stanovništva se također smanjio i iznosio 1 721 000 u 2019. godini.

S obzirom na to da još nisu dostupni cjelogodišnji podaci za stanje na tržištu rada u Republici Hrvatskoj za 2020. godinu, za potrebe rada uzeti su podaci iz trećeg tromjesečja 2020. godine. U odnosu na 2019. godinu, broj radno sposobnog stanovništva smanjio se i iznosi 3 511 000 osoba u 2020. godini. Broj aktivnog stanovništva se povećao i iznosi 1 814 000 osoba. Broj zaposlenih stanovnika iznosi 1 678 000, što je u odnosu na 2019. godinu manje, a broj nezaposlenih stanovnika iznosi 135 000, što je u odnosu na 2019. godinu više. Broj neaktivnog stanovništva iznosi 1 697 000, što je manje u odnosu na 2019. godinu.

6. UTJECAJ MIGRACIJA NA TRŽIŠTE RADA

Republika Hrvatska ima dugu tradiciju iseljavanja stanovništva s područja zemlje. Hrvatsko stanovništvo ima višestoljetnu tradiciju iseljavanja kako u europske države tako i u prekooceanske države kao što su Australija te Sjeverna i Južna Amerika. Hrvatski Sabor je 2013. godine donio migracijsku politiku Republike Hrvatske prema kojoj je procijenjeno da hrvatsko iseljeničtvo broji oko 3 000 000 ljudi. (Hrvatski sabor, 2013.)

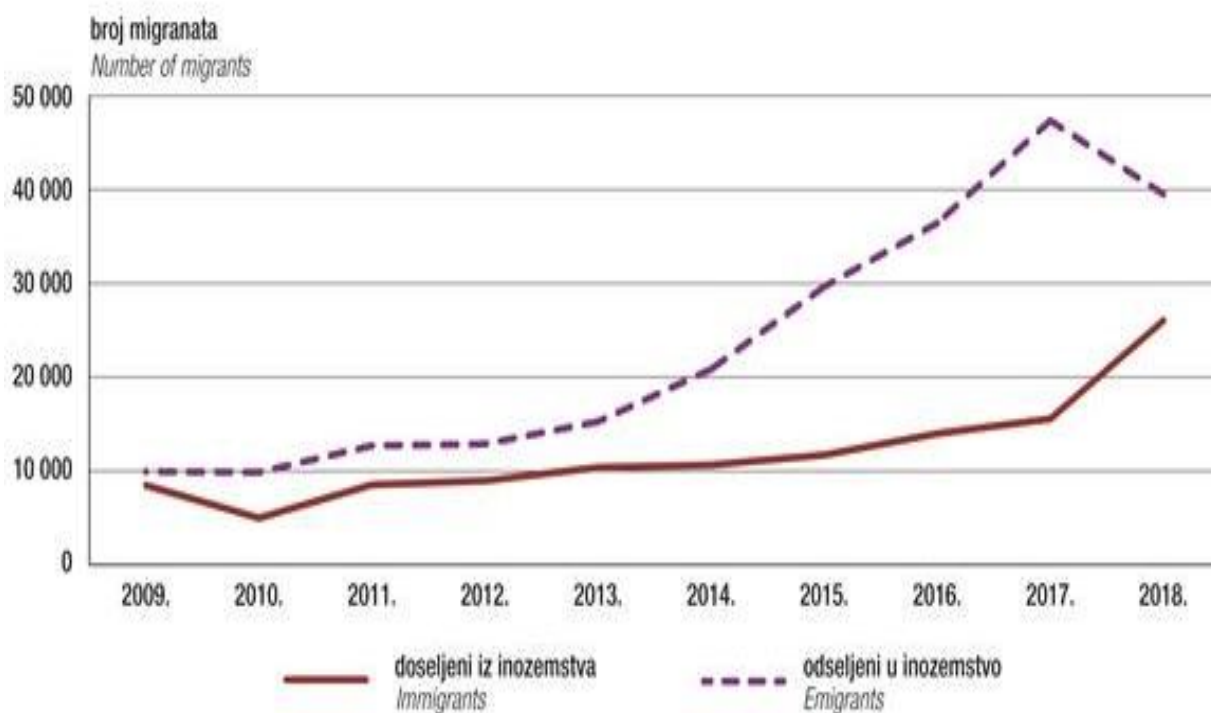
Prema Državnom zavodu za statistiku, Hrvati se u najvećem broju iseljavaju u Njemačku. Slijede Austrija, Bosna i Hercegovina, Irska, Srbija, Švicarska, Švedska i Italija, što je vidljivo na sljedećoj slici (slika 7).

Slika 7. Iseljavanje hrvatskih državljana u inozemstvo 2018. godine

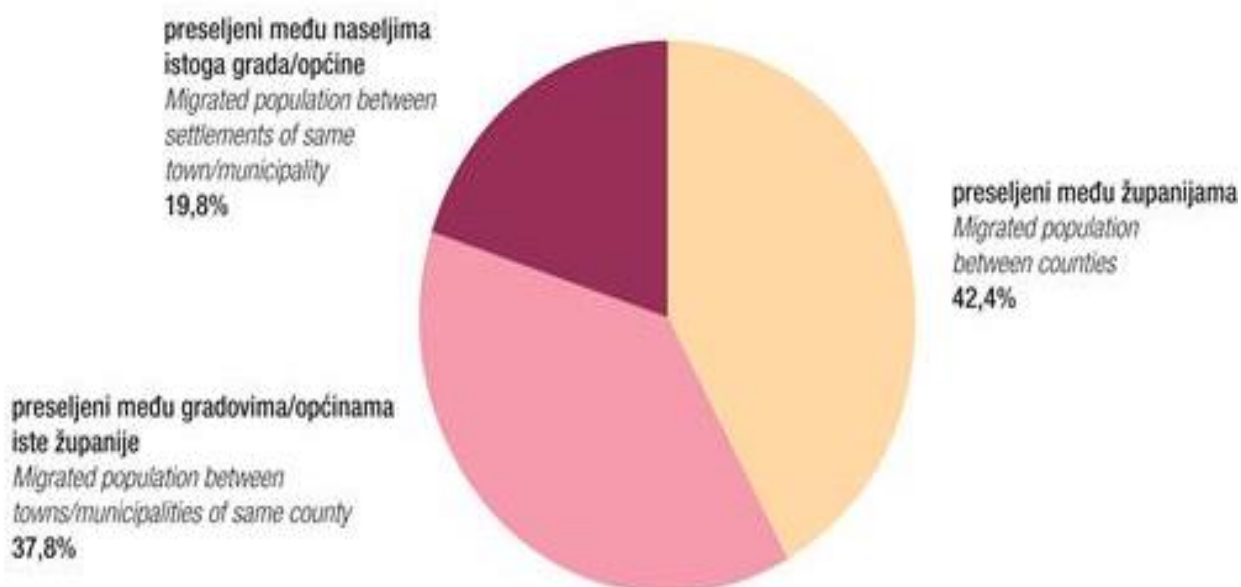
Izvor: Državni zavod za statistiku, Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2018., 2019.

Trend iseljavanja hrvatskih državljana u inozemstvo je puno veći nego trend doseljavanja migranata iz inozemstva u Republiku Hrvatsku, što je prikazano na slici 8.

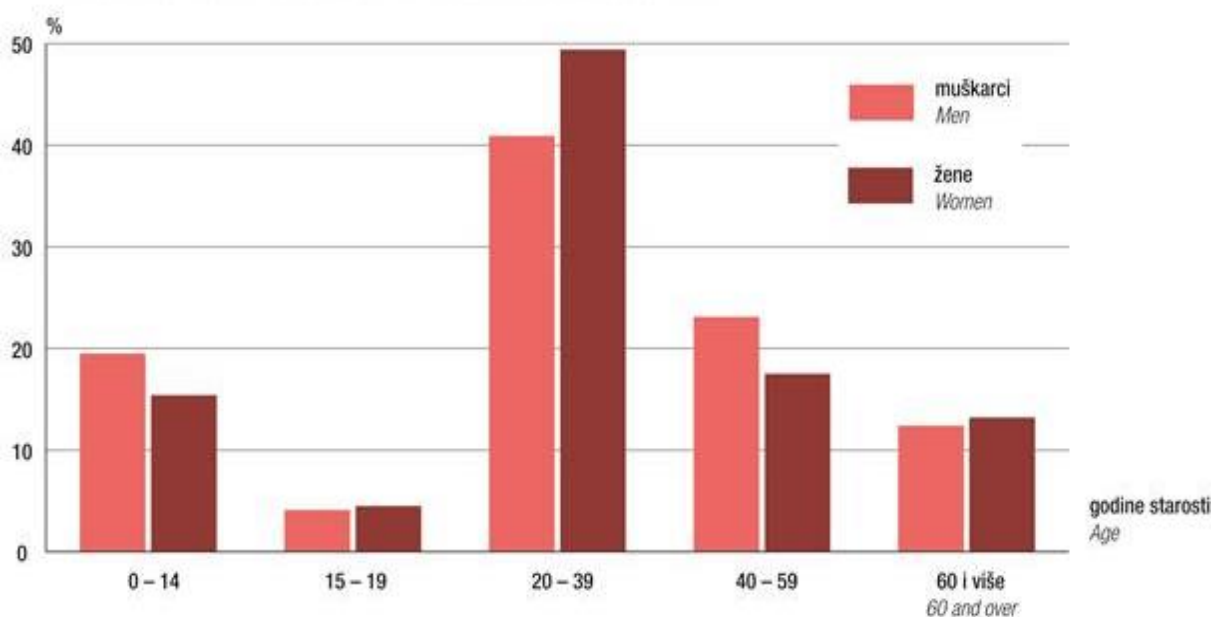

Slika 8. Saldo migracije stanovništva Hrvatske s inozemstvom
Izvor: Državni zavod za statistiku, Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2018., 2019.

Iseljavanje hrvatskih državljana u inozemstvo, za hrvatsko tržište rada je vrlo negativno, s obzirom na to da se smanjuje broj radno sposobnog stanovništva. Na taj način država gubi radnu snagu, pa se broj stanovnika koji ne čine radnu snagu u odnosu na radno sposobno stanovništvo konstantno povećava. To su pokazali i statistički podaci u prethodnom poglavlju. Osim toga, ulaganja u obrazovanje i stjecanje kompetencija nepovratni je gubitak za državu.. Za tržište rada je važan i tijek preseljavanja stanovništva u druge županije i gradove. Takve migracije utječu na tržište rada pojedinih gradova i županija, ali za samu državu ipak stvara manji problem nego migracije u inozemstvo. Najveći broj stanovnika u Republici Hrvatskoj se preseljava u druge županije. Zatim slijede oni koji su preseljeni među gradovima ili općinama iste županije, a najmanji broj stanovnika se preseljava između naselja istog grada ili općine. Ovi podaci prikazani su na slici 9, a slika 10 pokazuje strukturu migracija prema dobi i spolu.

Slika 9. Migracija stanovništva unutar Republike Hrvatske u 2018. godini
Izvor: Državni zavod za statistiku, Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2018., 2019.

Slika 10. Preseljeno stanovništvo prema dobi i spolu u 2018. godini
Izvor: Državni zavod za statistiku, Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2018., 2019.

Državni zavod za statistiku je prema raznim projekcijama i dugoročnim tendencijama migracija, napravio pretpostavku migracijskog salda u Republici Hrvatskoj od 2004. do 2051. godine. Migracijski saldo prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 2. Migracijski saldo u Republici Hrvatskoj od 2004. do 2051. godine

RAZDOBLJE	MIGRACIJSKI SALDO		
	u tisućama		
	NISKI	SREDNJI	VISOKI
2004.-2006.	9,3	10,0	10,8
2006.-2011.	1,2	4,1	6,9
2011.-2016.	-0,6	2,4	5,4
2016.-2021.	0,2	3,2	6,2
2021.-2026.	1,7	4,7	7,7
2026.-2031.	2,3	5,3	8,6
2031.-2036.	2,7	5,7	9,4
2036.-2041.	3,1	6,1	10,2
2041.-2046.	3,5	6,5	10,9
2046.-2051.	3,8	6,8	11,7

Izvor: izrada autorice prema: Državni zavod za statistiku, 2006.

Kako je već navedeno, migracije imaju snažan utjecaj na tržište rada. Međutim, stanovništvo migrira zbog raznih osobnih razloga. U teoriji je lako vidjeti kako migracije utječu na tržište rada, a poznato je i da ukoliko se stanovništvo neke zemlje iseljava da se radna snaga na tom tržištu rada smanjuje. Ipak, u stvarnosti je situacija daleko kompleksnija, pa Penava (2011.) navodi da se pravi efekti migracija na tržište rada mogu vidjeti tek kada se teorije nadopune empirijskim zaključcima.

Postoji mnogo teorija migracija koje su se razvijale neovisno jedna o drugoj i koje su važne jer se trendovi u migracijama ne mogu objasniti samo jednom univerzalnom teorijom. Neke od najvažnijih migracijskih teorija su:

- neoklasična teorija
- nova ekonomika migracija
- teorija dualnog tržišta rada
- teorija svjetskih sustava

Neoklasična teorija temelji se na standardnim postavkama neoklasike. Penava (2011.) navodi da ona polazi od toga da pojedinci migriraju zbog toga da maksimiziraju svoju financijsku korist, odnosno dohodak, uz ograničenja budžeta, odnosno nadnicu. Postoji veliki broj empirijskih istraživanja koja potvrđuju polazište ove teorije i koja dokazuju da pojedinac migrira zato što ima očekivanje da će se vrijednosti njegovih dohodaka, odnosno neto zarada, povećati upravo migracijom.

Nova ekonomika migracija je migracijska teorija koja polazi od toga da se odluke o migracijama stvaraju na grupnim razinama. To znači da migracija postaje strateški oblik odluke nekog kućanstva ili obitelji kojoj je svrha maksimizacija očekivanog dohotka, ali i minimizacija rizika na način da se izvori prihoda diverzificiraju. Penava (2011.) govori da postoji jedna važna implikacija ove teorije, a to je da razlike u nadnicama nisu neophodan uvjet migracija i da gospodarski razvoj i izjednačavanje razlika među nadnicama ne znači da će se nužno smanjiti migracijski pritisak.

Teorija dualnog tržišta rada predstavlja migracijsku teoriju koja kaže da je glavna odrednica migracija u međunarodnom smislu zapravo potražnja za radnom snagom koja ima niže razine obrazovanja i koja nadilazi ponudu rada u razvijenim zemljama.

Teorija svjetskih sustava se temelji na polazištu koje kaže da je međunarodna migracija rezultat uključivanja zemlje, rada i sirovina u nerazvijenim državama na globalna ekonomska tržišta. Prilikom toga se narušava tradicionalni poredak i gospodarska struktura nerazvijenih zemalja. Posljedica tog narušavanja je povećanje sklonosti migriranju domaćeg stanovništva.

Ostale teorije migracija su institucionalna teorija, teorija mreže i teorija kumulativne uzročnosti, a one pokušavaju objasniti akceleraciju migracija. Ove teorije objašnjavaju kako se uzroci migracija na početku mogu razlikovati od novonastalih uvjeta i kolika je vjerojatnost dolaska novih migranata ako se broj migranata u nekoj zemlji povećava.

7. ZAKLJUČAK

U ovom završnom radu, govori se o tržištu rada u Republici Hrvatskoj. Tržište rada Republike Hrvatske, kao i samo gospodarstvo, suočeno je s brojnim problemima, što najbolje pokazuju pad BDP-a posljednjih godina i povećanje broja nezaposlenih osoba. Uzroka ovakvog stanja na tržištu rada ima mnogo, a kao neki od glavnih se izdvajaju loše politike zapošljavanja, zakoni koji poduzetnike odbijaju od ulaganja i nepredvidiva situacija s lokalnim i globalnim ekonomskim krizama. Nepredvidive situacije s ekonomskim krizama je u 2020. i 2021. godini dodatno pogoršala krizna situacija s pandemijom uzrokovanom virusom COVID-19.

U 2020. godini je stanje na tržištu rada bilo lošije nego 2019. godine. Broj radno sposobnog stanovništva se smanjio, a broj aktivnog stanovništva se povećao. Također, broj zaposlenih osoba se smanjio, dok se broj nezaposlenih osoba povećao.

Republika Hrvatska provodi aktivnu i pasivnu politiku zapošljavanja. Aktivne politike na tržištu rada sadrže mjere koje imaju cilj povećati prilike za zapošljavanje nezaposlenim osobama, koje traže posao, i povećati učinkovitost uparivanja radnih mjesta, odnosno slobodnih radnih mjesta s nezaposlenim radnicima koji žele raditi. Dakle, približiti potražnju i ponudu na tržištu rada i tržištu radne snage. Mjere na tržištu rada u 2019. godine su bile potpore za zapošljavanje, potpore za zapošljavanje za stjecanje prvog radnog iskustva/pripravništvo, potpore za usavršavanje, potpore za samozapošljavanje, potpore za samozapošljavanje za proširenje poslovanja, obrazovanje nezaposlenih, osposobljavanje na radnom mjestu, stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, osposobljavanje za stjecanje odgovarajućeg radnog iskustva, javni radovi, potpore za očuvanje radnih mjesta i stalni sezonac. Također je vlada, posljednjih godina, kreirala različite projekte kojim se nastojalo na primjer potaknuti mlade ljude ili samo žene za samozapošljavanje i pokretanje vlastitih poslova, ljude koji žive na određenim manje razvijenim ili ruralnim područjima i neke druge.

Pasivne politike se odnose na financijsku zaštitu nezaposlenih osoba. Pravo na financijsku zaštitu, odnosno na novčanu naknadu ima nezaposlena osoba koja je u trenutku prestanka radnog osoba imala barem evet mjeseci rada u posljednje dvije godine, ako njen radni odnos nije završen njenom krivnjom ili vlastitom voljom.

Usprkos primjeni brojnih potpora i napora Države, odnosno Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, situacija na tržištu rada u Republici Hrvatskoj je i dalje nezadovoljavajuća. Neiskorišten je jedan od najvažnijih resursa u stvaranju dobra, a to su ljudi,

odnosno radna snaga koja stvara intelektualni kapital. Intelektualni kapital u modernom društvu postaje sve važniji činitelj uspjeha, a posebice jer omogućuje diferencijaciju u odnosu na konkurenciju.

Među nezaposlenima je, nažalost, veliki broj mlađih osoba i osoba starije životne dobi koji nemaju prava i ispunjene uvjete za mirovinu, a istovremeno su često u dobi kada je teško obaviti određenu prekvalifikaciju.

Sve to utječe i izaziva imigracije iz zemlje koje uglavnom negativno utječu na razvoj i stabilnost Republike Hrvatske.

8. LITERATURA

1. Bejaković, P. (2003.): Nezaposlenost, Financijska teorija i praksa, 2003, 27 (4), 659-661, URL: <https://www.ijf.hr/pojmovnik/nezaposlenost.htm> [pristup: 1.8.2021.]
2. Bušelić, M. (2014.): Tržište rada: teorijski pristup, FET dr. Mijo Mirković, Pula
3. Državni zavod za statistiku (2020.): Broj i struktura poslovnih subjekata u ožujku 2020. godine, URL: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/11-01-01_01_2020.htm [pristup: 1.8.2021.]
4. Državni zavod za statistiku (2021.): Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj u četvrtom tromjesečju 2020., URL: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/09-02-06_04_2020.htm [pristup: 1.8.2021.]
5. Državni zavod za statistiku (2017.): Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj 2016. godine, URL: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/09-02-07_01_2017.htm [pristup: 3.8.2021.]
6. Državni zavod za statistiku (2018.): Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj 2017. godine, URL: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/09-02-07_01_2018.htm [pristup: 3.8.2021.]
7. Državni zavod za statistiku (2019.): Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj 2018. godine, URL: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/09-02-07_01_2019.htm [pristup: 3.8.2021.]
8. Državni zavod za statistiku (2019.): Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2018., URL: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/07-01-02_01_2019.htm [pristup: 3.8.2021.]
9. Državni zavod za statistiku (2020.): Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj u 2019., URL: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/09-02-07_01_2020.htm [pristup: 3.8.2021.]
10. Državni zavod za statistiku (2006.): Projekcije stanovništva Republike Hrvatske 2004.-2051., Zagreb

11. Europska komisija: Tematski informativni članak o europskom semestru, Aktivne politike tržišta rada, URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester-thematic-factsheet-active-labour-market-policies_hr.pdf [pristup: 6.8.2021.]
12. Hrvatska gospodarska komora (2015.): Tržište rada u Hrvatskoj – nezaposlenost mladih, obrazovanje, radni vijek, Odjel za makroekonomske analize, URL: <https://www.hgk.hr/documents/trziste-rada-nezaposlenost-mladih-obrazovanje-radni-vijek-final-12201557b6ebf8a8c13.pdf> [pristup: 5.8.2021.]
13. Hrvatska narodna banka (2021.): Glavni makroekonomski indikatori, URL: <https://www.hnb.hr/-/glavni-makroekonomski-indikatori> [pristup: 7.8.2021.]
14. Hrvatski zavod za zapošljavanje (2019.): Godišnjak, URL: <https://www.hzz.hr/content/stats/HZZ-Godisnjak.-2019.pdf> [pristup: 10.8.2021.]
15. Obadić, A. (2003.): Utjecaj aktivnih i pasivnih politika na tržište rada, Financijska teorija i praksa, Zagreb
16. Obadić, A., Smolić, Š. (2007.): Analiza radnog kontingenta i ekonomska aktivnost stanovništva Hrvatske, EFZG working paper series, No. 11, URL: <https://hrcak.srce.hr/137185> [pristup: 3.8.2021.]
17. Penava, M. (2011.): Utjecaj migracija na europsko tržište rada, Ekonomska misao i praksa, No. 2, URL: <https://hrcak.srce.hr/75552> [pristup: 6.8.2021.]
18. Zakon o radu, NN 93/14, 127/17, 98/19

9. POPIS SLIKA

Slika 1. Radno sposobno stanovništvo u Republici Hrvatskoj u 2020. godini.....	6
Slika 2. Radno sposobno stanovništvo Republike Hrvatske prema aktivnosti u 2020. godini..	7
Slika 3. Struktura pravnih osoba prema pravno ustrojenim oblicima i aktivnosti u 2020. godini.....	8
Slika 4. Struktura aktivnih pravnih osoba prema oblicima vlasništva u 2020. godini.....	9
Slika 5. Korisnici mjera aktivne politike zapošljavanje u 2018. i 2019. godini.....	12
Slika 6. Korisnici mjera aktivne politike zapošljavanja prema vrstama mjera u 2019. godini.....	13
Slika 7. Iseljavanje hrvatskih državljana u inozemstvo 2018. godine.....	17
Slika 8. Saldo migracije stanovništva Hrvatske s inozemstvom.....	18
Slika 9. Migracija stanovništva unutar Republike Hrvatske u 2018. godini.....	19
Slika 10. Preseljeno stanovništvo prema dobi i spolu u 2018. godini.....	19

10.POPIS TABLICA

Tablica 1. Stanje na tržištu rada u Republici Hrvatskoj od 2016. do 2020. godine.....15

Tablica 2. Migracijski saldo u Republici Hrvatskoj od 2004. do 2051. godine.....20